Historien bakom den Citrongula Ölandsbönan

Länsstyrelsen Kalmar län 2024. Illustrationer: Anna von Wirth

•Citrongul•
•Ölandsböna•

Länsstyrelsen
Kalmar län

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Citrongul Ölandsböna från Torslunda

Du håller i en väldigt speciell sorts böna. Inte bara på grund av sitt unika gula skal, sin goda smak och enastående tillagningskvaliteter. Utan även för att den uppstod i Torslunda på Öland, försvann, eftersöktes och till slut återfanns hos Nordiskt Genresurscenter i skånska Alnarp.

Bönan föddes...

Den Citrongula Ölandsbönan korsades fram i Öländska Torslunda hos växtförädlaren Sigfrid Johansson på 1980-talet. Sigfrid var vid den tiden anställd vid Kalmar Ölands Trädgårdsprodukter, en producentorganisation för bönodlare på Öland. Med sitt tilltalande citrongula yttre, hög proteinhalt, sin ypperligt goda och milda smak, mjälla textur och mycket goda kokegenskaper blev den genast populär bland kockar och bönkonsumenter när en mindre mängd släpptes på marknaden.

...och försvann

Men bönans tid i produktion blev kort då den inte visade sig passa i en högmekaniserad produktion. Orsaken var att bönorna inte mognade samtidigt i baljorna utan krävde en tid av eftermognad vid skörden vilket försvårade skördeprocessen.

...fick en ny chans

Även om produktionen blev kortvarig fortsatte den Citrongula Ölandsbönan ändå att vara omtalad, nästintill mytomspunnen. Och 2019 möjliggjordes ännu ett försök att lyfta bönan ut till konsument igen via EU-finansierade projekt inom Ekologisk produktion och Ett rikt odlingslandskap, vilka är en del i arbetet med att nå de nationella miljömålen.

...men kunde inte hittas

Men utmaningen att hitta utsäde visade sig vara större än väntat. Ett omfattande sökande tog fart och bönan efterlystes genom olika insatser. Till sist hittades en liten mängd bönor, men som olyckligt nog visade sig ha förlorat sin grobarhet.

...förrän tur och god vilja gav den nytt liv igen!

Av en ren slump återfanns den Citrongula Ölandsbönan 2020 i ett dolt genregister avsett för forskare på NordGen. Ett parti på några kilogram hade överlämnats i slutet av 1990-talet av Sven-Åke Nilsson, också han anställd på Kalmar Ölands Trädgårdsprodukter och tidigare kollega med upphovsmannen Sigfrid. NordGen delade med sig av 25 fröer till EU-projektet och sedan 2020 har det pågått en uppförökning av bönan hos tre ekologiska odlare på Öland; Triberga småbruk, Mysinge gård och Nedra Vannborga gård.

Slutligen, efter många människors stora engagemang för den Citrongula Ölandsbönan - kan den på nytt nå ut till kockar och konsumenter som vill avnjuta denna prima böna!